

Vantaan kaupungin lausunto valtioneuvoston periaatepäätöksestä Kiertotalouden strategiseksi ohjelmaksi

Viitaten Ympäristöministeriön 5.2.2021 päivätyyn lausuntopyyntöön VN/13551/2019 Vantaan kaupunki toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Vantaan kaupunki katsoo, että esitys Kiertotalouden strategiseksi ohjelmaksi tukee Suomen ja Vantaan hiilineutraalisuustavoitteita. Vantaalla tavoite on asetettu vuoteen 2030. Ehdotettu ohjelma tukee hyvin myös Vantaan kaupungin ympäristö- ja ilmastotavoitteita toteuttavaa resurssiviisauden tiekarttaa ja sen sisällä olevia tavoitteita uuden kiertotalousliiketoiminnan synnyttämiseksi, rakentamisen kiertotalouden edistämiseksi, kiertotaloutta tukevien hankintakäytäntöjen edistämiseksi sekä jakamistalouden ratkaisujen lisäämiseksi.

Periaatepäätöksessä on useita toimenpiteitä, jotka koskevat kuntia ja niiden päätöksentekoa. Näiltä osin yhteistyötä niin kuntien kesken kuin kuntien ja valtion välillä tulisi selkeyttää, jotta kuntien rooli ja resurssoinnin tarve tulisi näkyväksi.

Ehdotettujen toimenpiteiden osalta Vantaan kaupunki lausuu lisäksi seuraavaa:

”Kehitämme taloudellisia kannusteita, jotka tukevat luonnonvarojen säästeliästä käyttöä, vähentävät hiilidioksidipäästöjä sekä edistävät kiertotalouden palvelumallien yleistymistä.”

Toimenpiteessä on lueteltu useita merkittäviä keinoja kuten kiertotalouden edistäminen kestävästä verotuksen avulla, jaettujen liikkumispalvelujen taloudellinen ohjaus, kiertotalouden palvelujen taloudellinen kannusteet, vapaaehtoiset sopimukset, informaatio-ohjaus ja rakennuskohteiden päästöjen hinnoittelu.

Nämä keinot olisi hyvä avata tarkemmin ja selvittää, millaista taloudellista kannustetta ne sisältävät ja kenelle ne kohdistuvat. Toimenpiteissä tulisi selvittää näihin liittyvien tuotteiden, palvelujen ja rakennusten elinkaarenaikaisia hiilidioksidipäästöjä ja rakentaa taloudelliset kannustimet sekä niiden pohjana olevat mittarit ja laskentaperiaatteet tukemaan päästöjen vähentämisen elinkaarinäkökulmaa.

Lisäksi tarvitaan tukipolitiikkaa, kuten taloudelliset kannustimet maankäytössä tilaa vaativalle kiertotaloustoiminnalle. Logistiikan ja raskaan liikenteen merkityksen huomioiminen olisi nykyistä tärkeämpää kiertotalouden suurivolyymisissa materiaalivirroissa. Huomioitavia seikkoja ovat esimerkiksi toiminnan ja liikenteen vähähiilisyystoimenpiteet sekä niiden aiheuttama tilan tarve, ilmanlaatu- ja meluhaitat.

”Lisäämme vähähiilisiä kiertotalousratkaisuja mm. julkisen sektorin rakentamisessa, energia- ja infrastruktuurihankkeissa sekä palveluiden hankinnoissa.”

Toimenpiteessä on todettu, että kiertotaloutta tukevat vähähiilisen rakentamisen hankintakriteerit sisällytetään kaikkiin julkisten rakennuttajien talo- ja infrarakentamisen hankkeisiin vuodesta 2022 lähtien.

Vantaan kaupunki kannattaa tätä asiaa. Hankaluutta aiheuttaa, että vähähiilisen rakentamisen käsite ja kriteerit eivät ole vielä täysin vakiintuneet. Tarvitaan valtakunnalliset kriteerit ja ohjeistukset vähähiiliselle rakentamiselle. Vantaan kaupunki ehdottaa kriteereiden pilotointia aluksi merkittävässä julkisissa rakennushankkeissa ja niiden täysimittaista käyttöönottoa viimeistään vuodesta 2024 lähtien. Lisäksi kaupunki ehdottaa sen toteuttamista vapaaehtoissopimusten, esimerkiksi toimenpiteessäkin mainitun green deal -sopimuksen kautta.

”Edistämme kiertotaloutta tukevia digitaalisia ratkaisuja”

Toimenpiteessä on todettu, että määritellään, kerätään ja avataan kiertotaloudelle tärkeä data käynnissä olevien alustataloutta kehittävien ohjelmien tukemana.

Vantaan kaupunki korostaa kuinka tärkeää nyt ja erityisesti tulevaisuudessa on käytännön datan systemaattinen kerääminen keskitetysti ja tämän saattaminen hyödynnettäväksi kansallisesti ja alueellisesti. Lisäksi tarvitaan sen mahdollistava lainsäädäntö ja selkeät toimintamallit.

”Kehitämme viranomaisten yhteistyötä kiertotaloushankkeissa”

Toimenpiteessä esitetään pilotoitavaksi toimintamallia, jossa eri luvista ja muista lakisääteisistä menettelyistä (rakennuslupa, kaavoitus, ympäristölupa, YVA, kemikaaliturvallisuuslupa yms.) vastaavat paikalliset viranomaiset muodostavat kiertotaloushankkeita tukevan verkoston.

Vantaan kaupunki toteaa, että verkostoa perustettaessa on hyvä ottaa huomioon jo nykyiset verkostot kuten rakennusvalvontojen verkosto ja niiden hyödyntäminen. Luvat perustuvat eri lakeihin, jotka eivät ihan täydellisesti kommunikoi keskenään, ja tarvitaan toimivampaa tapaa toimia esimerkiksi kaavoituksen ja lupien osalle. Tärkeää olisi myös esimerkiksi lupa- ja valitusmenettelyjen rakenteen saaminen suunnitteluvaihepainotteisemmiksi, jotta aikaa ja vaivaa vaativilta oikeusprosesseilta säästytäisiin.

Edistämme kierrätysmateriaalien markkinoiden vahvistumista

Vantaan kaupunki toteaa, että kiertotalousmateriaalien hyväksyminen käyttöön on tärkeää, mutta vastaavaa hyväksyntää tarvitaan myös prosessien ja toimintatapojen osalta.

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUS